

1972

Uitgave
18

PARTIJ VAN
VRIJE BURGERS

BEGINSELVERKLARING

UITGAVE HET PARTIJBESTUUR
REGULIERSGRACHT 18, AMSTERDAM

PRIJS f 0.60 MESDAGSTRAAT 29 — 's-GRAVENHAGE

DNPPi
PVB

PARTIJ VAN
VRIJE BURGERS

BEGINSELVERKLARING

UITGAVE HET PARTIJBESTUUR
REGULIERSGRACHT 18, AMSTERDAM

BEGINSELVERKLARING

Is de **Partij van Vrije Burgers** wéér een splinterpartijtje en derhalve wéér de zoveelste mislukking, waaraan geen verstandig mens zijn medewerking zal willen verlenen?

Een vraag die de kern raakt. Want hoe fraai, hoe nobel en verstandig het program van zo'n nieuwe partij ook moge zijn en hoe klinkend de namen van de leiders, indien er geen redelijke en aanvaardbare mogelijkheid bestaat tot verwerkelijking van de politieke doelstellingen, dan heeft die partij geen zin.

Nu zal geen enkele partij in Nederland ooit zijn program geheel kunnen verwezenlijken, omdat de verdeeldheid van meningen in ons land te groot is dan dat een partij de vereiste volkomen meerderheid van leden en stemmen in de Staten-Generaal zal kunnen halen. Een gedeeltelijke verwerkelijking van de politieke oogmerken kan echter wél worden bereikt, namelijk door het aangaan van een compromis. Hoezeer een compromis ook onvermijdelijk een inbreuk op het program van de betrokken partijen moge teweegbrengen en tot welke onverteerbare en beschamende constructies dit ook vaak moge leiden — waarbij wij denken aan de huurblokkering en de toto-kwestie —, wij weten maar al te goed, dat de zogenaamde splinterpartijtjes niet de minste invloed kunnen uitoefenen op de totstandkoming van dergelijke afspraken tussen de „grote” partijen, zodat ook uit dien hoofde ieder nieuw politiek initiatief al van tevoren tot mislukking, althans tot onwerkzaamheid is gedoemd.

Wij zouden er dan ook geen ogenblik over denken Uw aandacht te vragen voor onze „nieuwe” politieke partij, indien wij U niets anders en niets belangrijkers hadden te bieden dan slechts een — als bij alle partijen schoonklinkend — program.

HOE RAKEN WE UIT HET MOERAS?

Ons uitgangspunt is geheel anders. Wij weten, evenals U dat weet, dat er in ons land vele kiezers zijn, die beseffen dat het heersende partijstelsel is vastgelopen, is ontaard en geen redelijke mogelijkheid meer biedt voor een aanvaardbare vorm van bestuur; niets bewijst dit beter dan de tot een dieptepunt geraakte lauwheid bij de verkiezingen. En er zullen weinigen zijn, die er zich niet weleens het hoofd over hebben gebroken hoe uit deze heilloze toestand te geraken.

Velen hebben gemeend de oplossing te moeten zoeken in een directe actie tot wijziging van onze inderdaad verstarde, verouderde en tegen de oorspronkelijke bedoeling in „overspeelde” Kieswet. Wij menen echter, dat dit een droombeeld is. Want zéér algemeen wordt ingezien, dat de voormannen van alle politieke partijen er het grootste belang bij hebben, dat het huidige voor hen en hun vrienden zo bijzonder voordelige stelsel blijft gehandhaafd. En daar deze partijvoormannen in de Staten-Generaal en op de ministerszetels de uitsluitende macht bezitten om over het al of niet veranderen van de Kieswet te beslissen, betekent dit onvermijdelijk, dat die verandering er niét komt, tenminste niet bij de bestaande verhoudingen en ongeacht de dringende noodzaak tot vernieuwing.

Juist omdat zo algemeen wordt beseft, dat de grote partijen er het grootste belang bij hebben, dat iédere vernieuwing, hoe dringend ook geboden, wordt tegengehouden, de leidende figuren uit de partijen de ontwijfelbare macht daartoe bezitten en een „splinterpartijtje” niets en niemendal daartegen zal kunnen doen, is er een sfeer van grote moedeloosheid bij alle goedwillenden in ons land ontstaan.

Het is echter onze diepe en — naar hieronder moge blijken — goedgeoordachte overtuiging, dat er voor deze verlamme moedeloosheid geen grond bestaat en dat deze alle verbeteringen tegenhoudende partijmacht wel degelijk kan worden doorbroken. En wel door uit te gaan van een geheel nieuw beginsel, een nieuw politiek inzicht, welk inzicht zonder enige twijfel in de meesten uwer reeds leeft, maar nog niet onder woorden en derhalve nog niet tot bewustzijn is gebracht.

Het zij ons vergund in het hiervolgende aan deze nieuwe, in de orde van deze tijd liggende, idee gestalte te geven.

PROBLEEMSTELLING.

In ons land bestaat geen stemplicht, maar slechts een „opkomstplicht”. In de praktijk echter komt dit vrijwel op hetzelfde neer. Niet alleen, omdat de overgrote massa der kiezers dienomtrent in dwaling verkeert, maar omdat vrijwel iedereen voor de verleiding blijkt te zwichten tóch zijn stem op een of andere partij uit te brengen, zodra hij op grond van die „opkomstplicht” het stembureau heeft betreden. Maar ook al zou de bij vèruit de meesten bestaande overtuiging, dat alle verkiezingsbeloften leugens zijn, en al zou de steeds groeiende weerzin tegen de ontaarding van het huidige stelsel en vooral tegen de vele daarin niet thuishorende elementen in de Staten-Generaal, op de ministerszetels en in de partijbesturen ertoe leiden, dat een belangrijk deel van de kiezers blanco zou stemmen, al ware het slechts omdat zij zich door het uitbrengen van hun stem niet medeplichtig willen maken aan de instandhouding van verworden machtsgroepen, dat alles

zou niet het minste verschil maken en zou de macht van de bestaande partijen niet aantasten. Daarbij leert de ervaring, dat de natuurlijke volgzzaamheid van het gros der mensen zo groot is, dat het nimmer zal komen tot een voor de grote partijen catastrofale stemmenstaking.

Wie hierop zijn hoop mocht willen vestigen, verliest zich in een wensdroom.

Laat ons derhalve het probleem scherper stellen, in het bewustzijn, dat zonder een helder overzicht geen enkel probleem op bevredigende wijze zal kunnen worden opgelost.

Wij stemmen — behoeft dit nog gezegd? — in Nederland op een partij. Eigenlijk een vaag iets, dat ook al geen duidelijke vorm krijgt door een, om redenen als zojuist aangegeven, tóch onuitvoerbaar program. Concreet is alleen het partijbestuur en al wordt dit niet door allen beseft, dáárop is het in feite dat wij stemmen.

DE PARTIJBESTUREN REGEREN

Wie echter zitting hebben in zo'n partijbestuur, waarlijk, er bestaat nauwelijks één kiezer, die dat precies weet, nog minder wat die personen voor zich en in dat bestuur waard zijn. Wonderlijk genoeg, maar het is zo. Deze mensen ter verantwoording roepen voor hun daden, beslissingen of nalatigheden, het is onmogelijk, want van hun strikt binnenskamers beraadslagingen weten wij volstrekt niets af en er bestaat evenmin een orgaan, waarvoor verantwoording zou kunnen worden afgelegd.

Wél weten wij, dat de verkiezingen en de propaganda van de grote partijen worden betaald door grote concerns en industriëlen en niemand zal toch zo kinderlijk zijn te geloven, dat deze miljoenen niet zouden moeten worden „terugbetaald” met politieke invloed, concessies of „voordelige” wetten, zo niet erger.

Ook weten wij, dat vele partijbestuurders het lang niet zelden brengen tot aanzienlijke welstand in zeer korte tijd en vaak als „adviseur” of „commissaris” directe betaling van deze grote ondernemingen genieten, hetgeen het te onwaarschijnlijker doet zijn, dat die mensen uit echt en eerlijk idealisme „in de politiek” zouden zijn gegaan.

Wij zeggen dit niet tot verdachtmaking, maar op grond van de feiten en in het besef, dat zonder klare taal geen helder begrip van de toestand kan worden verkregen. Verwijten doen wij ook niet, want wij beseffen in alle nuchterheid te goed, dat té grote macht en té grote verleiding slechts bij bijzonder hoogstaande mensen niét zal leiden tot de onverkwikkelijkste vormen van hebzucht en machtsmisbruik.

Wij vragen er echter wél de grootst mogelijke aandacht voor, dat deze partijbestuurders, die wij niet kennen, die wij niét ter verantwoording kunnen roepen, van wie wij niet weten door wie zij worden

betaald noch waarvoor en die binnenskamers de zaken „regelen”, de **eigenlijke regering vormen in ons land**. Want, vergis u niet, zij zijn het, die hun gehoorzame afgezanten sturen naar de Staten-Generaal en zij zijn het, die op grond van het stelsel der evenredige vertegenwoordiging hún gehoorzame ministers naar voren schuiven, vormende tezamen de **Wetgevende Macht** in Nederland.

PARTIJDISCIPLINE.

Dit laatste klinkt wellicht wat scherp, maar nogmaals, de ernst van de toestand noopt ons tot klare taal en duidelijke begrippen.

Men moet toch immers wel een onverbeterlijke van-alles-goedenker zijn om te menen, dat de partijbesturen het zouden bestaan iemand tot kamerlid te benoemen, die om redenen van recht, fatsoen of landsbelang op het meest ongelegen moment plotseling zou kunnen ingaan tegen de „politiek”, tegen de „belangen” en de „afspraken” van zijn eigen partij. Immers, de achter de schermen gevoerde belangenstrijd tussen de partijen onderling is zó groot en er staat gewoonlijk in het kader van compromissen en machtsposities zoveel op het spel, dat een dergelijk eerlijk en onafhankelijk optreden door een kamerlid zijn eigen partij noodlottig zou kunnen worden.

Deze slaafse gehoorzaamheidsverplichting van de kamerleden aan het eigen partijbestuur heeft zelfs een fraaie naam en daarmee „burgerrecht” gekregen, het heet: partijdiscipline. En wee het kamerlid, die deze „discipline” verstoort. Hem wacht onherroepelijk bij de eerstkomende verkiezingen plaatsing zó ver onderaan de lijst, dat herverkiezing is uitgesloten. Een zéér zware straf, want dat betekent niet alleen het verlies van de emolumenten uit het kamerlidmaatschap en daarbij de uitstoting uit de machtskliek, het betekent ook in veruit de meeste gevallen een in lucht opgaan van alle bijbaantjes, commissariaten bij onze grote concerns, zwaar-betaalde internationale functies en alle verdere, tengevolge van het kamerlidmaatschap verkregen voordelen, die veelal het kamerinkomen vele malen overtreffen. Kortom „partij-ongehoorzaamheid” betekent maatschappelijke en economische zelfmoord en van wie men die om ideële redenen ook zou mogen verwachten, zeker niet van mensen, die jaren van hun leven hebben geëlleboogd om de voorste gelederen van de partijhiërarchie te bereiken.

Laten wij daarom helder beseffen, dat de wel zeer geringe karaktervastheid bij de meeste kamerleden, hun typische onwil om te vechten voor het recht — naar ten pijnlijkste is gebleken bij de zaken Meulenbelt en Koopmann — en hun vreemde onverschilligheid ten aanzien van het werkelijke landsbelang — waarvoor de behandeling van de Indonesische kwestie als schrijnend voorbeeld moge dienen —

worden afgedwongen door dit eeuwige zwaard van Damocles. En het — zeer terecht — in de Wet neergelegde verbod aan de kamerleden om „ruggespraak” te houden, zulks met de onmiskenbare bedoeling, dat zij als vrije mannen, eerlijk en onafhankelijk zouden oordelen, is niet alleen door deze ontwikkeling geheel „overspeeld”, het is zelfs in zijn tegendeel veranderd. Want het zijn de partijbesturen, die in onderlinge afspraken beslissen en wat in de Staten-Generaal wordt opgevoerd is slechts daarvan een tweedehandse vertoning. Wie zich daarvan wil vergewissen, die volge slechts enkele kamerzittingen. Het is beslist geen prettige, wel een zeer leerzame ervaring.

DE VLOEK DER EVENREDIGE VERTEGENWOORDIGING.

Duizendmaal noodlottiger dan deze verderfelijke ontwikkeling in de Staten-Generaal, is de verderving van het ministerschap door het stelsel van de evenredige vertegenwoordiging, waardoor diezelfde partijbesturen het recht hebben naar evenredigheid van de verkiezingsuitslagen de ministersplaatsen te doen bezetten.

Hierdoor is de macht van de partijbesturen met één slag geworden tot **regeermacht**. Immers, is het al voor de partijbesturen van het grootste belang slechts lieden naar de Staten-Generaal te sturen, die gegarandeerd pion zijn voor hun wil, bij de ministers, die zij doen benoemen, geldt dit in nóg grotere mate. Hierdoor beheersen de partijbesturen in feite de door Staten-Generaal en ministers uitgeoefende **Wetgevende Macht**. Nog ernstiger is, dat deze partijbesturen door middel van „hun” ministers ook de **Uitvoerende Macht**, die bij de departementen berust, beheersen. De vloed van benoemingen op de departementen van „partijfiguren”, die op de sleutelposities hun onbekwaamheid, partijdigheid, kleingeestigheid, om van veel erger maar niet te spreken, demonstreren, gaat regelrecht terug op deze ministeriële gehoorzaamheid aan degenen, die de betrokken bewindslieden in het zadel hebben geholpen. Niemand uwer zal deze vloek kunnen of willen ontkennen.

Eén departement is daarbij van het allergrootste belang: het departement van Justitie. Want dit departement benoemt de leden van de staande magistratuur en draagt de leden van de Rechterlijke Macht voor benoeming én promotie voor. Dat zaken als „majoor K.” en Meulenbelt — geloof ons, slechts twee uit de honderden, die de publiciteit niet hebben bereikt — kunnen bestaan, dat de stuitende pornografie bij de N.V. Arbeiderspers en openlijke meineden kalmweg niet zijn vervolgd en zelfs een procureur-generaal met een aanvechtbaar oorlogsverleden kón worden benoemd én wordt gehandhaafd, dit alles vloeit rechtstreeks uit dit stelsel voort, bewijst het en bewijst vooral de diepe verworping, waartoe het heeft geleid.

OM HET LANDSBELANG.

Ongetwijfeld, het is Hare Majesteit de Koningin, die de ministers benoemt. Maar niét meer „naar welgevallen”, zoals de Grondwet het wil, niet meer naar Haar inzicht. Ingevolge het stelsel van de evenredige vertegenwoordiging kan Hare Majesteit nog slechts — behoudens uitzonderingsgevallen, die óók afhankelijk zijn van de partijbesturen — tot minister benoemen personen, die door de partijbesturen naar voren worden geschoven. Verontrustender nog dan deze wezenlijke aantasting van de Koninklijke Macht, is het denkbeeld, dat Hare Majesteit daarbij zeer wel moet beseffen, dat al die door Haar te benoemen ministers veel te veel vastzitten aan hun partij en partijbelangen, dan dat ooit van hen een zelfstandige regeerkracht zou kunnen worden verwacht, zelfs niet een in alle omstandigheden laten voorgaan van het landsbelang boven het partijbelang.

Weinigen, zéér weinigen, onder ons zullen niet met weezin beseffen, dat niets het ministerschap zó heeft gedevalueerd als juist dit fatale stelsel.

Een minister — en daarover zullen wij het allen eens zijn — behoort te allen tijde boven de partijen en los van de partijen te staan en geen enkel ander belang te dienen dan het landsbelang. En het is waarlijk nog niet zolang geleden, dat de ministers steeds voorname mensen waren, zorgvuldig uitgekozen om hun grote bekwaamheden, volstreekte integriteit en hun algemeen erkende toewijding aan 's lands belangen. In alle gevallen voortgekomen uit een geestelijke élite, het vertrouwen van het Huis van Oranje waardig.

En thans? Laten wij het peil van ons betoog niet afvallen door een beschrijving te gaan geven van hen, die zich in deze tijden sieren met de titel van „Excellentie” en die zich „bewindsman” laten noemen. Het is daarenboven voor een ieder duidelijk genoeg, dat het werkelijke „bewind” allerminst bij hén berust en dat zij behoren tot die mensen, die wel willen gedogen de uitvoerders te zijn van de door hun partijbesturen aangegane compromissen en belangenafspraken, waarbij wij nu nog maar geheel in het midden laten de wijze, waarop de ministers gewoonlijk door hun eveneens politiek benoemde hoofdamttenaren plegen te worden geregeerd.

DE DEMOCRATIE OPZIJ GEZET.

Het vereiste gezag, de stijl, het karakter en de eigen staatkundige inzichten, die vroeger onze ministers sierden, waar zijn die eigenschappen gebleven? Er is niet meer het minste verschil in kwaliteit tussen de ministers en de kamerleden en daadwerkelijk verwisselen zij die rollen herhaaldelijk en openlijk.

Bepaald in hoge mate verontrustend is, dat vermits èn de ministers

en de kamerleden door dezelfde partijbesturen worden aangewezen, de hoeksteen van de democratie, de „ministeriële verantwoordelijkheid”, tot een lege letter en niet zelden tot een ergerlijk leugenachtige vertoning is gemaakt. De schaarse vragen, die heden nog in de Kamers aan de ministers worden gesteld, worden zelden zakelijk juist en veelal zelfs duidelijk in strijd met de waarheid door de betrokken ministers beantwoord. Maar nimmer zal de Kamer de minister op de onjuistheid wijzen of hem zijn onwaarachtigheid voor de voeten werpen. En steeds wordt het duidelijker, dat die hele vertoning doorgaans niet de opzet had de betreffende wantoestand te verbeteren, maar om de gevoelens van het verontruste publiek te sussen.

Kortom, ministers in de ware zin des woords, die van een éigen beleid voerende regeerders in 's lands belang, bezitten wij niet meer en wij kunnen met de beste wil ter wereld onze ministerraad niet anders meer zien, dan als een vergadering van gedelegeerden uit de grote partijen, waar iedere „minister” zoveel doenlijk allereerst de eigen partijbelangen tracht te beschermen en te bevorderen, vooral niet daarbij te vergeten de belangen van de concerns, die de partijverkiezingen hebben gefinancierd en die de lucratieve commissariaten en adviseurschappen voor het uitdelen hebben.

Een duistere, buiten iedere contrôle staande, naar het dictatoriale neigende oligarchie van de grote partijen regeert in werkelijkheid ons land en heeft de grondwettelijke „democratie”, bij alle krampachtig volgehouden schijn van het tegendeel, vrijwel geheel terzijde gesteld en ten grave gedragen, zulks waarlijk en duidelijk niet om nobele en belangeloze redenen.

DIT MOET VERANDEREN.

Dit, precies dit, is het waarop de Partij van Vrije Burgers zich heeft bezonnen. En na de voorafgaande scherpe en nuchtere ontleding van de politieke toestand zal niemand ons kunnen verdenken, van wensdromen, onzakelijk optimisme of een onderschatting van de werkelijkheid. Wij weten zéér goed waaraan wij toe zijn en dat is dit:

Het mag eenvoudig niet voorkomen, dat iemand lid wordt, lid kan worden, van de Staten-Generaal om wille van eigenbelang en als slaaf van zijn partijbestuur.

Het mag niet zo zijn, dat kamerleden duurbetaalde „adviseurschappen” of „commissariaten” bij grote concerns aanvaarden en kunnen aanvaarden, als gevolg waarvan die concerns achter de schermen machtige invloed kunnen uitoefenen op 's lands zaken. En het is met name zeer bedenkelijk, dat juist het socialisme, dat zich met de mond zo zeer te weer placht te stellen tegen het „kapitalisme”, zich wel heel erg ver in die richting heeft bewogen. Dat wijlen Koos Vorrink „adviseur” was bij Unilever, die waarlijk ook zonder zijn „adviezen” de

zaken wel kon drijven, is even ernstig te duiden als de biochemische „onderzoekingen” van dr. Drees in de Planta-affaire voor datzelfde concern zonder kennis van de biochemie.

Het is een wantoestand van de eerste orde, dat de bijverdiensten van de meeste kamerleden zo groot zijn, dat het enkele dreigement van de partijbesturen hen bij de eerstvolgende verkiezingen niet meer verkiesbaar te stellen, hun mogelijk nog aanwezige wil om het goede te doen kan breken en hen tot willoze marionetten kan maken van de — lang niet altijd frisse — partijpolitiek en partijbelangen.

Het is volkomen onaanvaardbaar, dat leden van de Staten-Generaal van een regering, die zij als „vrije mannen” hebben te controleren en te becritiseren, profijtelijke rijksbetrokkingen kunnen aangaan, zoals die van burgemeester en professor. Het leidt daarenboven tot onvermijdelijke verwaarlozing én devaluatie van beide functies.

Het werpt de grondbeginselen van ons Staatsrecht — de zgn. trias politica, de scheiding van wetgevende, uitvoerende en rechterlijke macht — volkomen en rampzalig ondersteboven, als kamerleden en partijbesturen invloed en bepaald géén belangeloze invloed, kunnen uitoefenen op de benoeming van machtige ambtenaren ten departemente en zelfs op die bij de rechterlijke macht. Dat móét leiden tot corruptie, bevoordeling van belanghebbenden, rechtsontaarding en een heerschappij van onbekwaamheid.

Het is tenslotte bepaald stuitend, dat partijbesturen de macht bezitten Hare Majesteit de Koningin ministers op te dringen, ministers die daarenboven wegens hun partijbinding niet die eigenschappen kunnen bezitten, die zij eerst en vooral zouden moeten bezitten om waarlijk minister te zijn en het vertrouwen van Hare Majesteit waardig. Dit stelsel moet doorbroken worden en het kan worden doorbroken en wel door het bij onszelf te doorbreken.

Duizenden gesprekken gedurende de laatste jaren met mensen uit alle rangen en standen van de maatschappij, hebben ons de overtuiging gegeven, dat een zeer belangrijk deel van de Nederlandse bevolking over deze zaken net zo denkt als wij en het bovenomschreven systeem verafschuwt en meer dan moe is.

WAT WIJ WILLEN.

Het zal dan ook de dankbare instemming hebben van ongeteld velen, dat wij, de Partij van Vrije Burgers, het tot hoeksteen van ons politieke beleid hebben gemaakt, dat ónze kamerleden „vrij” moeten staan, **vrij** van industriële belangen, **vrij** van concerns, banken en vakbonden, maar ook **vrij** van de regering zelve en tengevolge van deze belangeloosheid zelfs **vrij** van het eigen partijbestuur.

Iedereen, die door óns zal worden afgevaardigd naar 's lands vergaderzaal, zal moeten en kunnen oordelen als een vrij man, eerlijk, onafhankelijk, onbevreesd en naar eigen oprecht inzicht.

Van te voren zal hij daartoe in de handen van het partijbestuur de plechtige belofte hebben af te leggen, dat hij tijdens de duur van zijn kamerfunctie géén rijksopdrachten zal aanvaarden, ten ware deze naar het voorafgaande eenstemmige oordeel van het partijbestuur door 's lands belang geboden, dat hij geen bijbaan, adviseurschap, commissariaat of welk ander voordeel, direct of indirect voortvloeiend uit zijn kamerlidmaatschap of daarmee verband houdende, zal aanvaarden of genieten, zulks op straffe van onmiddellijke vervallenverklaring van zijn recht, de partij in en buiten de Staten-Generaal te vertegenwoordigen.

Zowel het partijbestuur als de kamerleden zullen zich verplichten de „scheiding van machten” strikt te eerbiedigen en direct noch indirect invloed uit te oefenen op benoemingen ten departemente of bij de rechterlijke macht, behoudens het recht en de plicht van de kamerleden scherpe kritiek te doen horen als door of door toedoen van de minister een onbekwame, onbetrouwbare of onwaardige mocht zijn benoemd of worden voorgedragen. En wij beseffen daarbij, dat niets zozeer tot zuivering van ons ambtenarenkorps zal bijdragen als een dengelijke stelselmatig volgehouden, openlijk in de Staten-Generaal ten overstaan van de pers gevoerde kritiek. Slechts enkele kamerleden zouden hierdoor al wonderen kunnen verrichten.

Wij eisen van onze kamerleden bovenal integriteit, betrouwbaarheid en volle en uitsluitende toewijding aan 's lands belangen op de wijze en volgens de richtlijnen als in ons program omschreven, naar de letter en naar de geest.

Onze kamerleden mogen zich niet door een minister met een ontwijkend of onwaar antwoord van hun doel laten afbrengen of er genoeg mee nemen. Door te blijven hameren op het afleggen van een volkomen en bevredigende verantwoording, zullen zij krachtig bijdragen tot herstel van de „ministeriële verantwoordelijkheid”, die de grondpijler is van ons democratisch bestel.

Onze kamerleden zullen het zich een eer achten te vechten voor het herstel van het recht, tot in het diepst van hun ziel ervan overtuigd, dat alleen het recht de vrijheid waarborgt en zonder recht de chaos en het geweld van de sterkste zullen heersen. Onze kamerleden zullen het vertrouwen, dat de kiezers in hen hebben gesteld, waardig willen zijn en het een roeping achten wantoestanden op ieder gebied te bestrijden. Het zal de eerste, zo niet belangrijkste, taak zijn van ons partijbestuur de mensen te vinden, die deze hoedanigheden bezitten en die met graagte de ongetwijfeld zware strijd zullen aanvaarden, uit het diepe geloof hun volk en het Westen zo het beste te kunnen dienen.

DE TIJD IS RIJP.

Dit is géén „illusionisme”. Wie niet gelooft, dat er nog ruimschoots mensen met die hoedanigheden in ons land bestaan, die heeft ieder geloof in ons volk én in zichzelf verloren. En het Nederlandse volk van zijn kant snakt naar het optreden van dit soort mensen, evenals het Franse volk snakte naar de onbetwistbare integriteit en belangeloosheid van een De Gaulle.

Hoever ons dat zal voeren, wie vermag dat thans reeds te zeggen? Iedere strijd is niet alleen afhankelijk van de strijdkracht en van de bekwaamheden van de strijdenden, maar ook van de steun en instemming, die wordt ondervonden, zelfs voor een deel van de tegenstand, die het verworden stelsel nog in het veld zal weten te brengen.

Zeker is echter, dat de tijd er meer dan rijp voor is en er een vacuum, een politieke leegte gaapt, zo groot, dat de omvang ervan nog door weinigen wordt beseft.

SOCIALISME OP DE TERUGTOCHT.

Want het socialisme, dat zo lang en tot zo grote schade ons politieke leven heeft beheerst, niet in het minst als „linkervleugel” van iedere grote partij, verkeert in ontbinding. De verbijsterende leiders spreken elkaar bij iedere gelegenheid verward tegen en zijn tenslotte een wat dwaas aandoende wilde speurtocht begonnen naar nieuwe „idealen”, zonder het minste besef, dat ieder ideaal, dat niet uit het hart komt, dood is. Het socialisme zal nimmer meer de kracht bezitten geloof te wekken en dit niet zo zeer wegens de slechte kwaliteit van de leiders, als wel omdat een materialistische gedachtengang ons leven geen geestelijke inhoud kan geven en een nivellering van al het hogere tot oppermachtige platheid moet voeren. Dit moet op den duur een niet meer te overwinnen weerzin opwekken, ook bij de fatsoenlijke en ijverige arbeiders zelf, die er van gruwen zowel wat loon als wat behandeling betreft te worden genivelleerd met de lijntrekkende, altijd een grote mond opzettende, veeleisende luiards.

DE ERFENIS VAN COLIJN.

De protestants-christelijke partijen, die eertijds door hun karakter en beginselvastheid de ruggegraat vormden van ons bestel en waarvan Colijn de laatste grote vertegenwoordiger is geweest, hebben deze onvermijdelijke noodlotsgang van het socialisme niet begrepen. Door hun voortdurend pacteren en compromissen sluiten met „links” en door bij tijd en wijle in profiteursmentaliteit niet onder te doen voor de

socialistische voormannen, hebben deze partijen zo beklagenswaardig aan gezag en vertrouwen ingeboet, dat zij hard op weg zijn zelf splinterpartijen te worden. Wij hopen innig, dat het protestantisme weer voormannen zal weten te vinden, de hoge beginselen en de geestelijke rijkdom van het Christendom waardig en wij van onze kant zullen niets nalaten om daartoe bij te dragen. Maar zolang deze partijen de dreigende taal van de verkiezingsuitslagen niet blijken te begrijpen, heerst ook hier een leegte, die dringend opvulling vereist.

MACHTELOOS LIBERALISME.

De V.V.D. is voor ons aller ogen ver buiten proportie gegroeid tengevolge van het falen der andere partijen. De karaktervolle, zedelijke redelijkheid, die eens de burch vormde van het liberalisme, is echter allang verworpen tot karakterloze toegefelijkheid, allereerst voor onredelijke socialistische eisen en dwangmiddelen. Zo is dan de V.V.D. een mengsel van overleefde liberaliteit en vage socialistische gevoelens, waardoor niemand kan worden bevredigd en waarvan niets kan uitgaan, allerminst regeerkracht. De eerste, waarlijk overtuigende politieke stoot zal die partij doen vervluchtigen.

LINKSE DWALING VAN HET KATHOLICISME.

De K.V.P. is geen „politieke” partij in de eigenlijke zin des woords. Het katholieke dogma meent namelijk, dat er ter bescherming en instandhouding van de Lijdende Kerk en de Zegevierende Kerk een Strijdende Kerk op aarde moet zijn en deze Strijdende Kerk wordt o.m. gevormd door een „politieke” partij. Hoe uiteenlopend de politieke gevoelens bij de katholieken ook mogen zijn, van zeer links tot uiterst rechts toe, zij vormen slechts één enkele, niét door een politieke maar door een godsdienstige band bijeengehouden groepering.

Hoezeer talloze katholieken de vele jaren beschamende collaboratie van hun partij met het onkerkelijke socialistische materialisme betreuren en hoeveel bezwaren er bij de fatsoenlijke lieden onder hen ook mogen bestaan tegen het aanvechtbare verleden van enigen hunner voormannen, of het ooit tot een belangrijke dissidentenpartij zal komen, valt zeer te betwijfelen. Veel waarschijnlijker is, dat talrijke katholieken door het uitbrengen van voorkeurstemmen en door te stemmen op een nieuwe partij als de onze, hun leiders op den duur zullen dwingen die fatale linkse lijn definitief te verbreken.

Dit is dan in het kort het vacuum, waaraan „de zuilen” lijden, die in steeds grotere mate onze maatschappij en ons politieke leven versplinteren, innerlijk vijandig maken en ons tenslotte verderven.

GEVAREN.

En dan de gevaren, die ons omringen! Wellicht is er geen periode geweest in onze gehele geschiedenis, waarin zoveel en zo grote gevaren ons hebben bedreigd.

Het Russische communisme dreigt nu al sinds de bevrijding, steeds brutaler, steeds onheilspellender en weinigen onder ons zullen niet beseffen, dat als het Westen niet binnen afzienbare tijd zijn wilskracht, hoogheid en commanderend bewustzijn weet terug te vinden, de Russische dreiging onvermijdelijk zal uitlopen op het verschrikkelijkste wapengeweld aller tijden.

De revolutie van alle gekleurde volken smeult in groeiende vijandigheid over de hele wereld en is hard op weg onder de even intelligente als meedogenloze leiding van Rood-China zich tot een wereldbrand van ongekende omvang te ontwikkelen.

De atoomkrachten zullen hun alverwoestende dodelijkheid over ons doen komen, als de blanke volken er niet tijdig in mochten slagen weer heer en meester te worden over het lot dezer wereld.

Nu ons land zijn voornaamste koloniën kwijt is en slechts regeringen kent, die willoos en zonder vaste beginselen zijn, worden wij bij iedere gelegenheid op de grievendste wijze door de grote mogendheden opzijgezet en komen onze levensbelangen steeds meer in gevaar te verkeren.

Maar ook binnen het eigen land zijn de gevaren vele. Onze jeugd voelt zich in de steek gelaten door de oudere generatie, die hun leven geen zin, inhoud en doel heeft weten te geven, niet meer weet vóór te gaan of zich tot persoonlijk voorbeeld weet te stellen. Veel scherper dan de meeste ouderen vermogen te beseffen, ervaart de jeugd de verwording van het politieke leven en van alle macht en gezag, eens in waarachtige hoogheid gezeten. In het machteloze besef daaraan zelf niets te kunnen veranderen of verbeteren, vervalt een deel van onze jeugd stuurloos tot steeds groter zedelijke verwildering, bokkige onverschilligheid en tot meer of minder uitgesproken nozemdome, dat ten slotte verworpen moet tot barbarij en misdadigheid.

Benauwend veel hoge posities in den lande worden nog steeds bezet door „weg-met-ons”-figuren en tegennatuurlijke elementen, die verdraad plegen aan ons land en aan het leven zelf.

Het al buiten iedere proportie gegroeide ambtenarendome wast nog steeds en dreigt in mateloze bedilzucht en betweterij het normale maatschappelijke groeiproces te verstikken.

Ons belastingstelsel verlamt de fut, werk- en ondernemingslust bij particulieren en middenstand en dwingt zelfs de eerlijksten onder ons te worden tot financiële knoeipotten.

Stelselmatig zijn sinds de bevrijding bij de rechterlijke macht politieke benoemingen gedaan en mensen benoemd, die de trotse onafhankelijkheid van het recht kunnen verraden voor onderdanigheid aan het departement, zodat onze eens zo hechte rechtszekerheid in bedenkelijke mate tot loze façade is verworden.

Na de D.M.L.-schandalen en de bijna middeleeuwse vervolgingen, waaraan de enkele dappere en plichtvolle elementen, die zich tegen ernstige wantoestanden durfden te verzetten, openlijk werden blootgesteld, is het vertrouwen in de superieuren bij ons leger volkomen verdwenen en het moreel gezakt tot onder het peil van 1940.

En al die gevaren, al die schrijnende wantoestanden moeten wij het hoofd bieden met volksvertegenwoordigers, die niet het „volk” maar slechts de twijfelachtige partijbelangen vertegenwoordigen, met ministers, die te veel partijmarionetten zijn dan dat ooit enige werkelijke regeerkracht van hen zou kunnen uitgaan en met profiteurs, die ieder belang opofferen aan het eigen belang, allereerst het landsbelang, het recht en de betamelijkheid. Dat alles onder de duistere, binnenskamers leiding van ons nagenoeg onbekende partijbesturen, die achter de schermen een nimmer eindigende strijd voeren om allerhande voordelen en belangen, met middelen, die gewoonlijk het daglicht niet verdragen en onder terzijdestelling van het volksbelang, dat zij heten te vertegenwoordigen.

VERNIEUWING.

Ons politieke leven schreeuwt om vernieuwing. Maar die vernieuwing kan nimmer worden bereikt door het oprichten van een nieuwe partij met een nieuw program alléén, ook niet door het doen van „beloften”, hoe ernstig ook gemeend, evenmin door het aantrekken van „ontevredenen”, hoeveel redenen tot ontevredenheid ook mogen bestaan, nog minder door het uitmeten van „grievens”, ook al zijn deze nog zo gegrond.

Naar onze diepste overtuiging kan deze vernieuwing slechts worden bereikt door met klare blik de oorzaken bloot te leggen van de verwording van het bestaande stelsel, door de lógische weg tot herstel te wijzen en daarin zelf doelbewust voor te gaan. Al het andere is tot mislukking gedoemd, waartoe het lot van Nationaal Herstel, de Nationale Unie of hoe al die splinterpartijtjes ook mogen heten, tot afdoende bewijs kan strekken. Voorop staat bij ons, dat de persoonlijke kwaliteiten en vooral de gewaarborgde belangeloosheid van de mensen, die ons program zullen moeten naleven, van oneindig groter belang zijn dan het program als zodanig en dat de „weg”, die wij gaan, door innerlijke logica zal moeten leiden tot de opheffing van de verwording.

Hiermee menen wij te mogen volstaan. Wij hebben niet gestreefd

naar volledigheid, maar getuigd van de geest, die in ons leeft en van ons geloof in de weg, die ons zal leiden naar ons doel. Mogen velen zich met ons verenigen en uit eerlijke overtuiging en innerlijke noodzaak met ons strijden tot behoud van onze waarden, ons zelfrespect en tot herstel van ons geliefde vaderland.

Voorlopig bestuur van

DE PARTIJ VAN VRIJE BURGERS.

B. LAMING, voorzitter.

J. FABIUS, secretaris.

Mr. W. J. SPANJAARD.

F. BRUNT.

